

U medulinskoj luci uočena toksična mediteranska morska osa

Kategorija: ISTRAAžurirano: Utorak, 19 Rujan 2023 08:49

Objavljeno: Utorak, 19 Rujan 2023 08:26

#EVO KAKO SI MOŽETE POMOĆI UKOLIKO VAS OPEČE#

U medulinskoj luci uočena je mediteranska morska osa, jedini pripadnik razreda kubomeduza koji obitava na Mediteranu. *Carybdea marsupialis* (hrvatski nazivi: mediteranska morska osa ili tobolčasta meduza) je otrovna vrsta iz male porodice Carybdeidae i jedina je kubomeduza prisutna na Mediteranu, piše Marinko Babić.

Po toksičnosti za ljude, od jadranskih meduza, *C. marsupialis* je na drugom mjestu, odmah iza morske mjesečine (*Pelagia noctiluca*).

Kubomeduze (Cubozoa) su razred unutar koljena žarnjaka u kojem su još koralji (Anthozoa), režnjaci (Scyphozoa) i obrubnjaci (Hydrozoa). Žive uglavnom u tropskim morima, a neke vrste kao što je *Chironex fleckeri* (Australian box jelly) imaju izuzetno jak otrov i svrstavaju se među najotrovnije životinje na Zemlji.

C. marsupialis je prozirna meduza četvrtastog klobuka s kvadratnim horizontalnim presjekom čija je stranica oko 3 centimetra. Na donjim uglovima zvona nalaze se mišićni jastučići - pedaliji, s kojih se spušta po jedna izdužena lovka – tentakul dužine do 30 centimetara. Zvono ima više malih bijelih ili žućkastih bradavica sa žarnim stanicama – nematocistama, a na donjoj trećini zvona između pedalija nalaze se četiri ropalija (osjetilne strukture za opažanje svjetla i gravitacije). Svaki ropalij sadrži po šest očiju i po jedan statolit (kristalni kamenčić za ravnotežu građen od kalcijevog sulfata).

Rasprostranjenost

C. marsupialis je uglavnom ograničena na Sredozemno more i ujedno je jedina kubomeduza koja živi na Mediteranu. U Jadranskom moru prvi put je zabilježena 1986. godine. Obitava u priobalnim vodama s pjeskovitim dnom i livadama posidonije (*Posidonia oceanica*), često u lukama i marinama. Vrstu privlači umjetno svjetlo (fototaksija).

Biologija

Pliva brzim kontrakcijama zvona brzinom do 6 m u minuti. Ima relativno sofisticirane oči s lećama, mrežnicom i rožnicom. Zahvaljujući njima uspješno detektira i izbjegava prepreke pa i ljude. Često se javlja u malim skupinama. Razdvojenih je spolova, a spolno razmnožavanje odvija se izbacivanjem gameta u otvorenu vodu. Nakon oplodnje nastaje ličinka koja se kasnije razvija u kubopolip s nekoliko ticala. Može se i nesporno razmnožavati pupanjem polipa. Polipi ne prolaze proces strobilacije (transverzalne segmentacije tijela), već se metamorfoziraju u pojedinačnu meduzu.

C. marsupialis je grabežljivac i hrani se beskralježnjacima, najčešće planktonskim račićima (veslonošci - Copepoda, rašljonošci – Mysida, rakušci – Gammaridae), a ponekad svojim otrovnim lovkama „upeca“ i manje ribe, kao što je u ovom slučaju juvenilni primjerak šaruna (*Trachurus trachurus*). Ona je pak hrana morskim kornjačama.

Prva pomoć i što ne treba raditi

U medulinskoj luci uočena toksična mediteranska morska osa

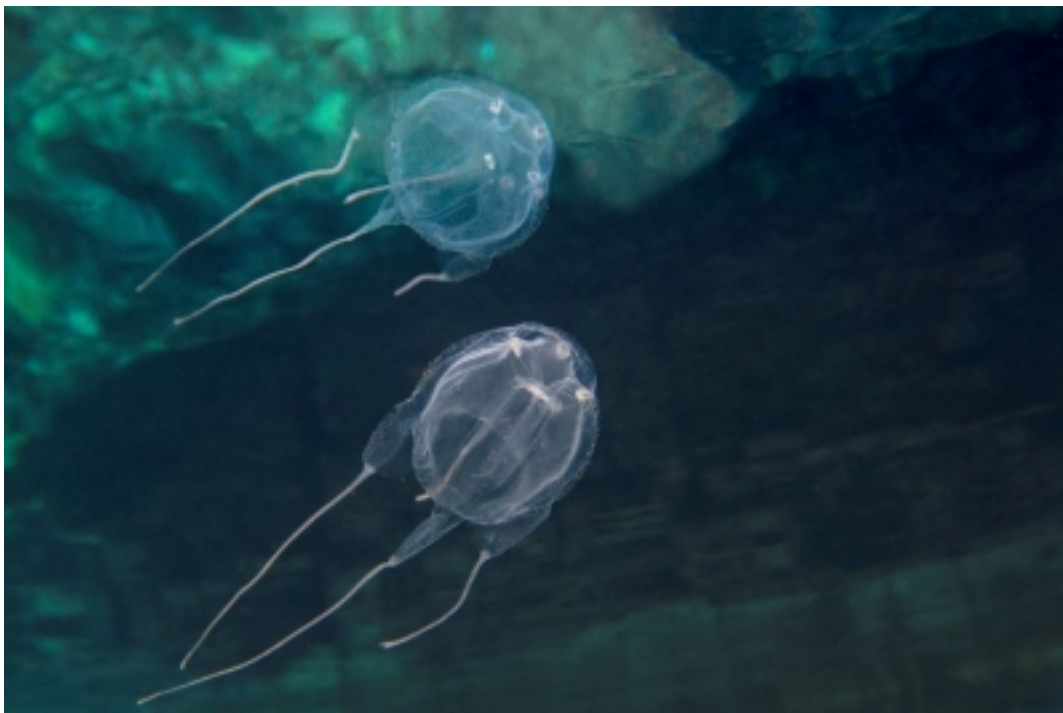
Kategorija: ISTRAAžurirano: Utorak, 19 Rujan 2023 08:49

Objavljeno: Utorak, 19 Rujan 2023 08:26

Po toksičnosti za ljude, od jadranskih meduza, *C. marsupialis* je na drugom mjestu, odmah iza morske mjesečine (*Pelagia noctiluca*), ali za razliku od nje, *C. marsupialis* zahvaljujući dobrom vidu vješto izbjegava kupače kojima je zbog prozirne strukture praktično nevidljiva. Ako nam se dogodi da nas opeče, prema protokolu prve pomoći Med-Jellyrisk (koji je specifičan za ovu vrstu), treba napraviti / ne napraviti slijedeće:

- ne primjenjivati slatku vodu, amonijak, alkohol, ne stezati zavojem
- pri pojavi težih simptoma (grčevi, povraćanje, malaksalost) odmah potražiti liječničku pomoć
- pažljivo isprati morskom vodom, bez trljanja
- isprati octom ili na ozljedu nanijeti pastu načinjenu od 50 posto sode bikarbone (natrijev hidrogenkarbonat, NaHCO_3) i 50 posto morske vode u trajanju dvije minute
- ukloniti preostale žarnice i pastu plastičnom karticom
- primijeniti topli oblog ili uroniti ubodeni dio tijela u vruću vodu (oko $40-45^\circ\text{C}$) 10- 20 min
- ako je bol i dalje prisutan primijeniti topli oblog još 5 – 10 minuta
- ako je intenzivna bol prisutna i dalje, obratiti se liječniku ili ljekarniku, zatražiti analgetik i preparat hidrokortizona (npr. Lidokain 3 - 4 posto + hidrokortizon).

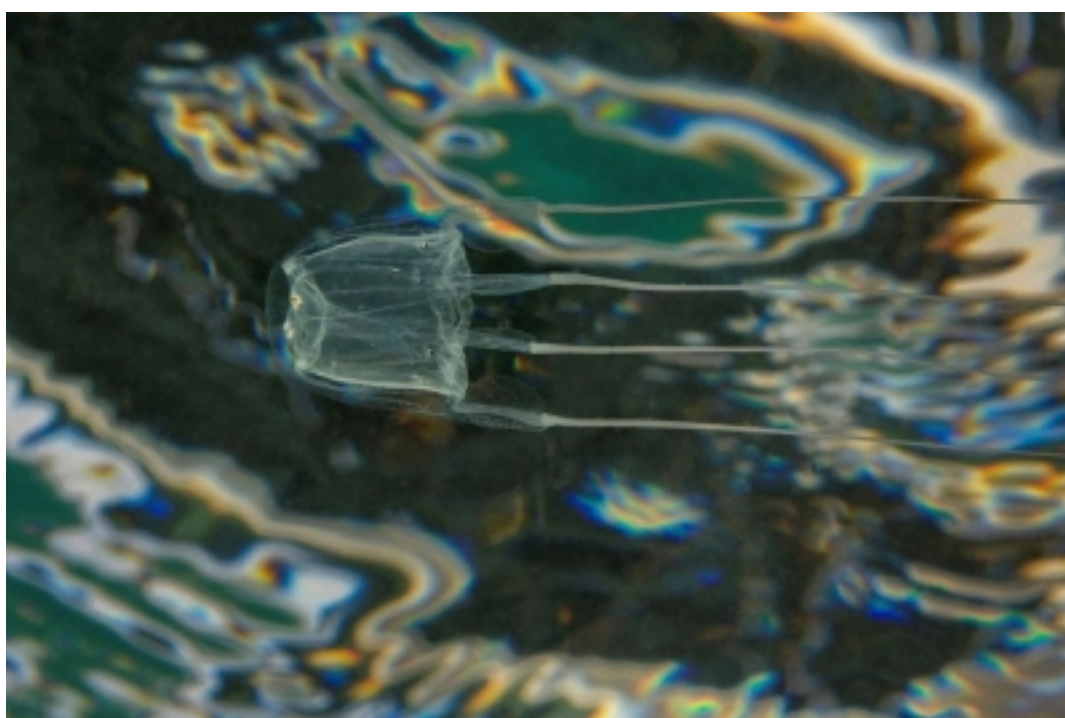
Primjerci na fotografijama imali su zvono širine 2–3 cm, visine 3–4 cm i lovke duljine 15–25 cm. Zahvaljujući dobrom vidu vješto su uzmicale pred objektivom, tako da sam ovu fotografiju uspio snimiti tek nakon brojnih pokušaja. Nakon snimanja, nekoliko primjeraka je proslijeđeno u Centar za istraživanje mora Rovinj i Aquarium Pula. (Tekst i fotografije Marinko Babić)

U medulinskoj luci uočena toksična mediteranska morska osa

Kategorija: ISTRAAžurirano: Utorak, 19 Rujan 2023 08:49

Objavljeno: Utorak, 19 Rujan 2023 08:26

U medulinskoj luci uočena toksična mediteranska morska osa

Kategorija: ISTRAAžurirano: Utorak, 19 Rujan 2023 08:49

Objavljeno: Utorak, 19 Rujan 2023 08:26

